

List of Signatures

Page 1/1

Årsberetning SBMP 2022.pdf

Name	Method	Signed at
Knudsen, Helge Karsten	BANKID_MOBILE	2023-03-24 12:54 GMT+01
Haram, Bjørg Palma	BANKID	2023-03-23 18:39 GMT+01
Røkke, Erik	BANKID_MOBILE	2023-03-23 15:29 GMT+01
Aandal, Britt Iren Tøsse	BANKID_MOBILE	2023-03-23 15:00 GMT+01
Johansen, Geir	BANKID	2023-03-23 14:39 GMT+01
Kylling, Leif	BANKID_MOBILE	2023-03-27 13:57 GMT+02

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

Sparebanken Møres Pensjonskasse
ÅRSRAPPORT

2022

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

INNHOOLD

ÅRSBERETNING	3
OM PENSJONSKASSEN.....	4
NØKKELTALL.....	4
ORGANISASJON OG DRIFT	5
STYRETS ARBEID	5
RISIKOSTYRING OG -EKSPONERING.....	6
Finansiell risiko	7
Forsikringsteknisk risiko.....	8
KAPITALAVKASTNING	9
RESULTATER OG -DISPONERING	9
UTSIKTER FREMOVER.....	11
ÅRSREGNSKAP OG NOTER	12

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

Sparebanken Møres Pensjonskasse

ÅRSBERETNING

2022

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

OM PENSJONSKASSEN

Sparebanken Møres Pensjonskasse ble opprettet den 31. desember 1987 av Sparebanken Møre for å forvalte bankens pensjonsordning for dens ansatte og pensjonister. Pensjonskassen skal yte alderspensjon og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer, og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner eller barn etter medlem.

Sparebanken Møre har gjennomført endringer i sin pensjonsordning med betydning for virksomheten i Sparebanken Møres Pensjonskasse. I 2009 ble ytelsesordningen lukket for nye medlemmer. Alle nyansatte har etter dette mottatt innskuddspensjon. Med virkning fra 1. januar 2010 ble ektefelle- og barnepensjon tatt bort, samt at fripoliseopptjeningen for uførepensjon ble tatt bort. I 2012 ble det vedtatt en planendring som medførte at de årlige pensjonsutbetalingene reguleres i henhold til pensjonistenes andel av overskuddet. Med virkning fra 31.12.2015 ble ytelsesordningen ytterligere lukket ved at alle ansatte født i 1959 eller senere ble overført fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.

Styret ledes av Erik Røkke og består i tillegg av fire styremedlemmer.

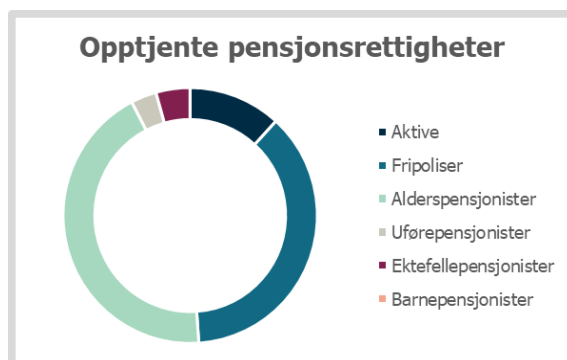
Pensjonskassen har ingen ansatte, men har utkontraktert nøkkelfunksjoner til tjenesteleverandører.

Pensjonskassen har forretningsadresse i Ålesund.

Styret

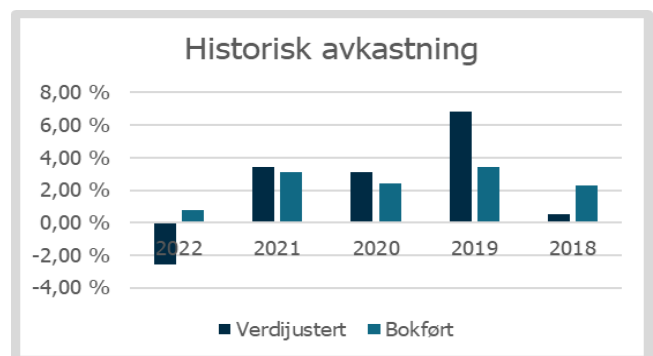
- Erik Røkke (styreleder)
- Leif Kylling
- Britt Iren Tøsse Aandal
- Helge Knutsen
- Bjørg Haram

NØKKELTALL

Premiereserven for opptjente pensjonsrettigheter utgjør mnok 470 pr 31.12.2022, en nedgang på mnok 3 seneste år.

Det ble utbetalt pensjoner for mnok 43 i 2022.

Forvaltningen ga i 2022 en negativ tidsvektet verdijustert avkastning på 2,6%, mens bokført avkastning ble positiv 0,8%.

Gjennomsnittlig verdijustert avkastning er 2,2% for de siste 5 år.

Medlemskap	2022	2021	2020	2019
Arbeidsgivere i pensjonsordningen	1	1	1	1
Yrkesaktive medlemmer	26	36	49	62
Pensjonister	326	290	286	277

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

ORGANISASJON OG DRIFT

Pensjonskassen er omfattet av allmennaksjelovens krav til representasjon av begge kjønn i styret. Pensjonskassens styre forutsetter derfor at Sparebanken Møre og de ansattes organisasjoner gjennom sine valg av styrerepresentanter, har og følger egne planer for å fremme likestilling. For å tilfredsstille regelverket, skal de foretaksvalgte i styret, være representert med minst én av hvert kjønn. For de medlemsvalgte velges én av hvert kjønn, med tilhørende vararepresentant av samme kjønn. Dette tilfredsstilles i dag.

Det er ikke tegnet forsikring for pensjonskassens styre eller daglig leder

Pensjonskassen har avtaler med Gabler, om full administrasjon av pensjonskassens virksomhet, herunder daglig ledelse, aktuarfunksjon, risikostyringsfunksjon, utøvende aktuar, regnskapsføring og forsikringsteknisk administrasjon.

- Geir Johansen er pensjonskassens daglige leder. Daglig leder vil pensjoneres i 2023. Det vil fra 1.april 2023 bli utnevnt en ny daglig leder.

Pensjonskassens eksterne revisjon utføres av KPMG.

Forvaltningen av pensjonskassens eiendeler er utkontraktert til Sparebanken Møre, Aktiv Forvaltning. Avdeling Risikostyring i Sparebanken Møre foretar kontroll av forvaltningen.

STYRETS ARBEID

Styret har i 2022 arbeidet med oppgaver knyttet til ordinær drift av pensjonskassen, arbeid knyttet til finansforvaltningen og endelig tilpasning til nytt tjenestepensjonsdirektiv.

I påvente av nytt tjenestepensjonsdirektiv for norske pensjonskasser (innføres 01.01.2023), har styret tilpasset pensjonskassenes organisering og iverksatt nye nøkkel og kontrollfunksjoner. Aktuar-, risikostyring- og internrevisjonsfunksjon er alle nyetablerte nøkkel- og kontrollfunksjoner med direkte rapporteringslinje til styret. Videre har styret etablert fullmaktstruktur, bearbeidet strategi og styringsdokumentasjon og utviklet sine digitale løsninger gjennom året. Pensjonskassens virksomhet er med dette tilpasset og tilrettelagt for videre drift, hensyntatt de krav som pensjonskassen underlegges fra nyttår.

Styret overvåker kontinuerlig pensjonskassens risikobærende evne og kapitalsituasjon. Kapitalbeslutninger vurderes alltid opp mot de regulatoriske kravene som pensjonskassen er underlagt gjennom krav til solvenskapitaldekning.

Styret er fra 2023, pålagt å gjennomføre en egenvurdering av risiko årlig. Som et ledd i forberedelse til dette, ble det høsten 2022 gjennomført en prøvevurdering med fokus på simulering av risikoeksponering ved enkelt og sammenfallende risikohendelser. Styret vil benytte erfaringene fra denne prøverapporten inn i fastsettelse av forutsetninger og videre gjennomføring av egenvurdering fremover.

Pensjonskassen har etablert en godt forankret beredskapsplan, dersom pensjonskassen skulle stå i fare for brudd med de regulatoriske krav eller sine forpliktelser, herav inkluderer blant annet vedtak hos sponsor om å stille kapital tilgjengelig ved behov.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

Kapitalforvaltningen gis omfattende behandling i alle ordinære styremøter. Dette kommer i tillegg til månedlig rapportering om avkastning og utvikling i kapitalmarkedet. Det utarbeides kvartalsregnskap, basert på oppdaterte forsikringsmessige avsetninger. Styret gjennomgår årlig både forsikringsstrategi med forsikringsteknisk beregningsgrunnlag og reassuransedekning samt investeringsstrategien.

Styret har i løpet av året avholdt 4 styremøter. Styret har gjennomført egevaluering og det ble ikke avdekket mangler til hinder for videre arbeid.

Internkontroll følges opp bl.a. gjennom daglig leders årlige rapportering samt faste poster i styremøtene. Pensjonskassens revisor har avgitt bekreftelse til styret i denne forbindelse. Etter styrets vurdering er internkontrollen tilfredsstillende.

RISIKOSTYRING OG -EKSPONERING

Styret har det overordnede ansvaret for, og vurderer pensjonskassens risikosituasjon jevnlig. De vesentligste risikoer er markedsrisiko knyttet til eiendelene, renterisiko knyttet til forpliktelsene, forsikringsteknisk risiko samt operasjonell og regulatorisk risiko. Styret har stilt rammer og krav for de viktigste forhold og det er etablert rutiner for løpende rapportering. Strategiene er fastlagt ut fra at medlemmenes rettigheter til enhver tid skal være fullt sikret etter de lover, regler og forskrifter som er fastsatt for pensjonskasser.

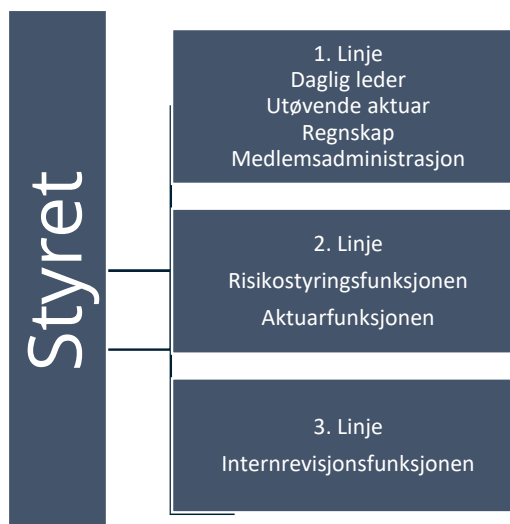
Pensjonskassens risikostyringssystem er fra og med 2023 organisert etter prinsippet om de tre forsvarslinjer og i tråd med regulatoriske krav. **Førstelinj** har ansvaret for risikostyring og utøvelsen av daglig drift, **andrelinj** for overvåkning og rapportering og **tredjelinj** består av uavhengige kontroller.

Risikostyringsfunksjonen har ansvar for løpende kontroll og overvåkning av pensjonskassens solvenssituasjon, samt overordnede- og enkeltstående risikoelementer. Funksjonen skal fasilitere den årlige gjennomføring egenvurdering av risiko (ORA).

Pensjonskassens aktuarfunksjon har et kontrollansvar knytte til hele virksomhetsstyringen på forsikringsområdet, og skal påse at pensjonskassens virksomhet blir drevet på en forsikringsteknisk forsvarlig måte.

Pensjonskassens nye uavhengige internrevisjonsfunksjon skal kontrollere at pensjonskassen er organisert og drives på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende krav til virksomheten.

Pensjonskassens eksponering for markedsrisiko omfatter risiko for fall i aksjemarkeder, renteoppgang eller endret kredittprising som gir kurstap på obligasjoner, samt endringer i valutakurser. Risikostyringen omfatter bl.a. grenser for eksponering mot de enkelte aktiva-klasser og for tapspotensial i forhold til bufferkapital (solvenskapitaldekning målt i stresstest). Styret følger avkastningen og bufferkapitalsituasjonen tett gjennom året. Bufferkapital er definert som summen av egenkapital, reserver og avsetninger som kan tapes i regnskapsåret uten at myndighetenes minimumskrav til ansvarlig kapital brytes.

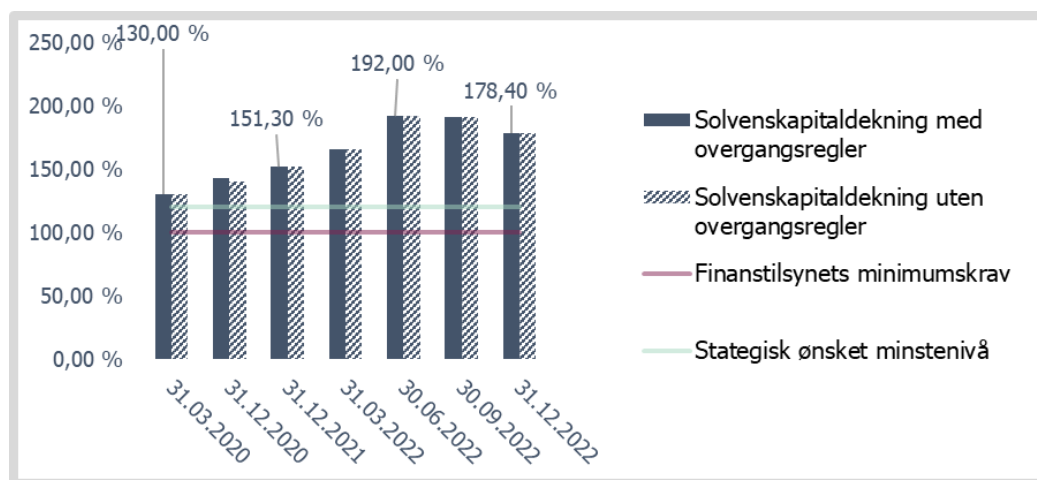
This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

Pensjonskasser er pålagt å rapportere og følge opp risikoeksponering gjennom en egen stresstest. Pensjonskassen skal analysere hvordan uvanlige markedsforhold, herunder rente og valutakursendringer, samt utslag av forsikrings- og kredittrisiko, vil påvirke pensjonskassens bufferkapital. Analysene utføres med utgangspunkt i retningslinjer fra Finanstilsynet for rapportering av Stresstest. Stresstesten er basert på virkelige verdier av eiendeler og forpliktelser og en definisjon av bufferkapital under forutsetning av at pensjonskassen avvikles. Styret overvåker pensjonskassens risiko målt etter denne stresstesten kvartalsvis, eller oftere ved behov, og skal vurdere tiltak dersom solvenskapitaldekningen gir grunn til å tro at pensjonskassens fremtidige finansielle stilling er utsatt.

Styret har definert et strategisk ønsket minstenivå for solvenskapitaldekningen på 120%, dette for å påse at pensjonskassen har handlingsrom før eventuelt brudd med myndighetens minstekrav på 100%.

Ved årsskiftet oppfyller Pensjonskassen myndighetens minimumskrav til ansvarlig kapital med en solvenskapitaldekning på 178 prosent med overgangsregler. Utviklingen i solvenskapitaldekningen vises under med og uten overgangsregler for de seneste år.

Satt opp mot strategisk ønsket minstenivå og Finanstilsynets minimumskrav, er det renteoppgang og et ytterligere aksjefall som isolert sett vil ha sterkest negativ effekt på solvenskapitaldekningen fremover. Analysert simultaneffekt av disse to elementene ved utgangen av året, viser at pensjonskassen, ved en renteoppgang på inntil ett prosentpoeng, er i stand til å håndtere et markedsfall på over 50 %, før den bryter med Finanstilsynets minstekrav. Ved et stabilt rentenivå, vil pensjonskassen kunne håndtere aksjefall opp mot 50%.

Ut fra den finansielle risikoeksponeringen, pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi, forventninger til avkastning og utvikling i pensjonskassens medlemsbestand, anser styret at pensjonskassens bufferkapital ved utgangen av 2022 er tilfredsstillende.

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer i Norge, utlandet og norske obligasjoner. Renterisikoen er knyttet til både aktiva og passiva siden. Den finansielle risikoen omfatter også rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko.

Investeringsstrategien gjennomgås i sin helhet årlig, mens det rebalanseres og utføres mindre tilpasninger løpende i tråd med gjeldende investeringsinstruks. Ved utgangen av året hadde

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

pensjonskassen samlet rundt mnok 566 til forvaltning og porteføljen hadde en aktivallokering som vist under målt i mnok:

Under vises aktiva allokeringen omregnet i prosent og satt opp mot de rammer og ønsket nivå (norm), pensjonskassens har definert i sin investeringsstrategi:

Beholdning	Allokering	Strategisk fordeling	
		Min	Maks
Aksjer og Aksjefond	18 %	0 %	20 %
Obligasjoner, sertifikat og rentefond	75 %	50 %	95 %
Bankinnskudd	7 %	5 %	50 %
Sum	100 %		

Finansstrategiens risikoprofil vurderes løpende. Styret har diskutert pensjonskassens forvaltningsstrategi med hensyn til krav til ESG vurderinger ved investeringsbeslutninger. Styrets vurdering er at kapitalforvalteren overholder pensjonskassens retningslinjer for ansvarlig forvaltning gjennom sitt investeringsmandat tilfredsstillende, men vil ha fokus på at forvalter tilpasser seg og tilfredsstillende eventuelle endringer i de regulatoriske forutsetningene knyttet til vurderinger og rapportering.

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene i så vel aksjer som rentepapirer anses å være tilstrekkelig likvid.

Kredittrisikoen i pensjonskassens forvaltning vurderes som moderat. Pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi er basert på kredittvurderinger foretatt av pensjonskassens kapitalforvalter. Pensjonskassen har plassert sine midler både i verdipapirfond og enkeltpapirer. Premien innbetales årlig eller dekkes fra premiefondet. Pensjonskassens kredittrisiko mot foretaket den er opprettet for, anses å være liten.

Forsikringsteknisk risiko

Forsikringsrisiko er risikoen for økning i pensjonsforpliktelsene som følge av at de forutsatte beregningene for dødelighet og uførhet avviker fra den faktiske utviklingen. Pensjonskassens tariffer er tilpasset forsikringsteknisk risiko og løpende driftskostnader. Resultatutviklingen avhenger dermed i hovedsak av avkastning fra finansforvaltningen ut over pliktig tilførsel til premiereserven, den såkalte grunnlagsrenten. Foretaket bærer ansvaret for premietilskuddet. Forsikringsteknisk oppgjør og

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

regnskapsrapportering skjer kvartalsvis. Pensjonskassen benytter et dynamisk dødelighetsgrunnlag, K2013, med virkning fra 1. januar 2014.

Det er etablert rutiner for beregning av forsikringsrisiko basert på ulike scenarier for uførhet, levealder og finansiell utvikling. Dette gjøres ved å sammenligne risikopremie i beregningsgrunnlaget mot gjennomsnittlig risikoresultat for uførhet, død og opplevelse over tid. Tilsvarende gjøres det beregning av hva de dyreste risikotilfellene kan medføre av reserveavsetninger for pensjonskassen. Rutinene er beskrevet i pensjonskassens forsikringsstrategi som har vært gjennomgått, oppdatert og vedtatt inneværende år.

Pensjonskassen har fra og med 2021 ikke lenger behov for katastrofereassurance. Uførerisikoen for gjenværende aktive medlemmer i ytelsesordningen er svært lav. Rettighetshavere med fripolise har ikke tilknyttet uførepensjon.

KAPITALAVKASTNING

2022 var et svakt år i kapitalmarkedene, og det var et betydelig fall i både aksje- og obligasjonsverdier. Den store driveren for utviklingen, og følgelig det store temaet i finansmarkedene i 2022, var den høye inflasjonen og sentralbankenes rentehevinger for å forsøke å temme inflasjonen.

Siden inflasjonsmål ble innført som styringsmål for sentralbankenes pengepolitikk, er det første gang vi opplever så høy inflasjon som nå. Samtidig som styringsrentene økte raskt gjennom året, ble også forventningene til styringsrentene frem i tid økt, noe som skjøv markedsrentene opp og dro obligasjonsverdier ned. Den negative verdi- og avkastningseffekten av renteoppgangen er større dess lenger løpetid på obligasjonene.

Referanseindeksen for norske obligasjoner med 3-års rentedurasjon var ned 2,0 % i løpet av året, mens indeksen for internasjonale obligasjoner med ca. 7 års rentedurasjon var ned 12,2 %.

Raskt økende renter var også negativt for aksjeverdier, som i stor grad falt i takt med høyere renter. Aksjemarkedene som falt verden over, etter flere år med oppgang. Den brede globale aksjeindeksen, MSCI All Countries World Index, var ned 16,0 % i løpet av året målt i lokal valuta. Målt i norske kroner var samme indeks ned 9,3 %. Avkastningsforskjellen reflekterer at den norske kronen svekket seg betydelig gjennom året, spesielt mot amerikanske dollar.

Foruten energi, var det negativ avkastning i alle sektorer internasjonalt. Avkastningen i energisektoren var over 30 % målt i amerikanske dollar. Kommunikasjon, diskresjonært konsum og IT var sektorene som falt mest. Den sterke avkastningen i energisektoren, er en viktig forklaring på at det norske aksjemarkedet klarte seg relativt sett godt gjennom året. Hovedindeksen på Oslo Børs var ned 1,0 % i løpet av året, mens fondsindeksen OSEFX var ned 7,1 %.

RESULTATER OG -DISPONERING

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak, regnskapsloven, god regnskapsskikk i Norge, samt andre forskrifter fastsatt av Finanstilsynet. Eiendeler og gjeld er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Pensjonskassers regnskap er fordelt på forsikringsfond (teknisk resultat, kollektivportefølje) og egenkapital (ikke-teknisk resultat, selskapsportefølje). Kollektivporteføljen og selskapsporteføljen forvaltes samlet. Hvert av de ulike

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

elementer i resultatet fordeles for seg. Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Pensjonskassens resultat og finansielle stilling.

Pensjonskassen strategiske fokus er styrket soliditet, både i forhold til de regulatoriske krav til soliditet og bufferkapital som foreligger, og for å sikre pensjonskassens langsiktige forpliktelser. Prinsippene som legges til grunn i disponeringen gjenspeiler derfor pensjonskassens strategi og har vært benyttet over flere år.

Etter belastning av garantert rente med mnok 14,5 og tilførsel av mnok 14,5 fra kursreguleringsfond, ble årets renteresultat negativt mnok 12,2. Renteunderskuddet utover dette dekkes med mnok 7,7 fra tilleggsavsetninger.

Årets risikoresultat ble negativt med mnok 1,7. Administrasjonsresultatet ble mnok 0,1. Rentegarantipremie utgjorde samlet mnok 3. Teknisk resultat ble negativt med mnok 3,1. Egenkapitalavkastningen (ikke teknisk resultat) ble negativt med mnok 3,0.

Totalresultat ble negativt mnok 5,0. Av dette ble mnok 0,3 dekket fra risikoutjevningfondet og 4,7 fra egenkapitalen.

Resultatanalyse	2022
Risikoresultat	-1 713
Administrasjonsresultat	116
Renteresultat	-12 156
Samlede resultatelementer	-13 753
Rentegaranti- og fortjenesteelementpremie	3 034
Disponert til/fra kundemidler	
Disponert til/fra tilleggsavsetninger	7 654
Resultat teknisk regnskap	-3 065
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-2 953
Skattekostnader	978
Totalresultat til disponering	-5 040
Overført til/fra risikoutjevningfond	324
Avkastning på risikoutjevningfond	-2
Overført fra/til egenkapital	4 718
Sum disponert	5 040

Solvensmarginkapital var beregnet til mnok 98,9 mens solvensmarginkravet utgjorde mnok 18,7, som igjen medfører en samlet solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav utgjorde 526%, som var en oppgang på 28 prosentpoeng fra året før.

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for pensjonskassens resultat og finansielle stilling. Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift og at pensjonskassen drives under gjeldende regelverk og rammebetingelser. Pensjonskassen har ingen drift som anses å ha negativ innvirkning på det ytre miljø.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

UTSIKTER FREMOVER

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift og at pensjonskassen drives under gjeldende regelverk og rammebetingelser. Det bekreftes at forutsetningene for fortsatt drift er til stede.

Pensjonskassens risiko fremover er i første rekke knyttet til utviklingen i kapitalmarkedet. Renteoppgangen i 2022, som resulterte i betydelig fall i obligasjons- og aksjeverdier, skyldes i all hovedsak inflasjons økningen. Markedet er fortsatt preget av usikkerhet og pensjonskassen vil på best mulig måte søke å tilpasse seg dette.

Pensjonskassen har ved behov dialog med sin sponsor og tjenesteleverandør, for å sikre tryggheten for pensjonskassens medlemmer.

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling pr. 31.12.2022 og for resultatet i regnskapsåret.

Ålesund, 20. mars 2023

Erik Røkke
Styreleder

Björg Haram

Leif Kylling

Helge Knutsen

Britt Iren Tøsse Aandal

Geir Johansen
Daglig leder

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

Sparebanken Møres Pensjonskasse Årsregnskap og Noter

2022

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
BB03EFADA6FD4ED9988CA391F2D4E038

List of Signatures

Page 1/1

Regnskap Spb Møres PK 31.12.2022.pdf

Name	Method	Signed at
Røkke, Erik	BANKID_MOBILE	2023-03-23 06:17 GMT+01
Haram, Bjørg Palma	BANKID	2023-03-22 15:50 GMT+01
Aandal, Britt Iren Tøsse	BANKID_MOBILE	2023-03-22 13:03 GMT+01
Knudsen, Helge Karsten	BANKID_MOBILE	2023-03-22 12:54 GMT+01
Johansen, Geir	BANKID	2023-03-22 12:54 GMT+01
Kylling, Leif	BANKID_MOBILE	2023-03-27 13:55 GMT+02

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

External reference: DF73562212B84E1EA3C97B998B93BEEC

Sparebanken Møres Pensjonskasse
Årsregnskap
2022

Org. nr.
977 089 948

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
DF73562212B84E1EA3C97B998B93BEEC

RESULTATREGNSKAP

TEKNISK REGNSKAP		Note	2022	2021
<i>Tall i hele tusen</i>				
1. Premieinntekter				
1.1 Forfalte premier, brutto	16	9 872	10 764	
Sum premieinntekter for egen regning		9 872	10 764	
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen				
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	17	15 051	9 788	
2.4 Verdiendringer på investeringer	17	-34 027	1 881	
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	17	6 625	7 056	
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		-12 350	18 725	
5. Pensjoner mv.				
5.1 Utbetalte pensjoner mv.				
5.1.1 Brutto	19	-22 273	-21 247	
Sum pensjoner mv.		-22 273	-21 247	
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser				
6.1 Endring i premiereserve mv.				
6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	14	3 252	-6 142	
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	14	7 656	-2 194	
6.3 Endring i kursreguleringsfond	14	14 688	-1 881	
6.5 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	14,15	-5	-1	
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene - kontraktsfastsatte forpliktelser		25 592	-10 218	
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser				
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	21	0	-322	
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser		0	-322	
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader				
9.1 Forvaltningskostnader	20	-1 880	-1 969	
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	20	-2 026	-2 069	
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-3 905	-4 037	
11. Resultat av teknisk regnskap	21	-3 065	-6 336	

RESULTATREGNSKAP

IKKE-TEKNISK REGNSKAP	Note	2022	2021
<i>Tall i hele tusen</i>			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	17	3 085	1 890
12.4 Verdiendringer på investeringer	17	-6 975	363
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	17	1 358	1 362
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		-2 531	3 615
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader	20	-385	-380
14.2 Andre kostnader	20	-36	-36
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-422	-416
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		-2 953	3 199
16. Resultat før skattekostnader		-6 018	-3 137
17. Skattekostnader	22	978	1 242
20. TOTALRESULTAT	21	-5 040	-1 895
Overført fra/til risikoutjevningssfond	21	324	-322
Avkastning på risikoutjevningssfond	21	-2	0
Overført fra/til egenkapital	21	4 718	2 217
SUM OVERFØRT		5 040	1 895

BALANSE

EIENDELER

Tall i hele tusen

Note 31.12.2022 31.12.2021

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

2. Investeringer

2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost) 2 17 038 17 038

2.4.2 Rentebærende verdipapirer 3 71 172 68 300

2.4.3 Utlån og fordringer 4 6 747 6 934

Sum investeringer 94 957 92 272

3. Fordringer

3.1 Fordringer knyttet til premieinntekter 2 767 1 070

Sum fordringer 2 767 1 070

4. Andre eiendeler

4.3 Eiendeler ved skatt 22 1 431 453

Sum andre eiendeler 1 431 453

SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN 99 155 93 795

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN

6. Investeringer i kollektivporteføljen

6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost) 2 84 621 91 875

6.4.2 Rentebærende verdipapirer 3 353 481 368 297

6.4.3 Utlån og fordringer 4 33 510 37 391

Sum investeringer i kollektivporteføljen 471 612 497 563

SUM EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE 471 612 497 563

SUM EIENDELER 570 767 591 358

BALANSE

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		Note	31.12.2022	31.12.2021
<i>Tall i hele tusen</i>				
10.	Innskutt egenkapital		79 000	69 000
11.	Opptjent egenkapital			
11.1	Risikoutjevningfond		0	322
11.2	Annen opptjent egenkapital		19 584	24 302
	Sum opptjent egenkapital		19 584	24 624
13.	Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse			
13.1	Premiereserve mv.	13,14	470 745	473 997
13.2	Tilleggsavsetninger	13,14	615	8 271
13.3	Kursreguleringsfond	13,14	0	14 688
13.5	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	13,14,15	253	285
	Sum forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse		471 612	497 241
15.	Avsetninger for forpliktelse			
15.2	Forpliktelse ved skatt			
15.2.1	Forpliktelse ved periodeskatt	22	36	30
	Sum avsetninger for forpliktelse		36	30
16.	Forpliktelse			
16.2	Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp		6	0
16.3	Andre forpliktelse	7	528	463
	Sum forpliktelse		534	463
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			570 767	591 358

Ålesund, 20. mars 2023

Erik Røkke
Styreleder

Björg Palma Haram
Styremedlem

Leif Kylling
Styremedlem

Helge Karsten Knutsen
Styremedlem

Britt Iren Tøsse Aandal
Styremedlem

Geir Johansen
Daglig leder

EGENKAPITALOPPSTILLING

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Innskutt egenkapital 01.01	69 000	69 000
Innbetalt i året	10 000	0
Innskutt egenkapital 31.12	79 000	69 000
Annen opptjent egenkapital 01.01	24 302	26 519
Tilført egenkapital/resultat belastet ved disponering	-4 718	-2 217
Annet opptjent egenkapital 31.12	19 584	24 302
Risikoutjevningssfond 01.01	322	0
Overført fra/til risikoutjevningssfond	-324	322
Avkastning på risikoutjevningssfond	2	0
Risikoutjevningssfond 31.12	0	322

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalt til premiefond/Innbetalt premie	8 139	9 260
Utbetalte pensjoner mv.	-22 273	-21 208
Forsikringsrelaterte driftskostnader, inkl. reassurans	-4 291	-4 418
Andre inntekter/kostnader	-36	-36
Betalte skatter	0	-128
Endring i periodiseringer	77	106
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-18 384	-16 423
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Finansinntekter	17 012	10 220
Netto investert i aksjer og andeler	-1 552	11 743
Netto investert i rentebærende verdipapirer	-11 143	-51 005
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	4 317	-29 042
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalt egenkapital	10 000	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	10 000	0
Likviditetsbeholdning 1.1.	44 325	89 789
Netto kontantstrøm for perioden	-4 067	-45 464
Likviditetsbeholdning 31.12.	40 257	44 325

NOTER

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Regnskapet er avlagt i samsvar med norsk regnskapslov og grunnleggende regnskapsskikk i Norge, samt satt opp i henhold til gjeldende forskrift fastsatt av Finansdepartementet 20. desember 2011 med hjemmel i lov av 17. juli 1998 om årsregnskap mv.

FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle instrumenter måles og innregnes i samsvar med IAS 39. Finansielle eiendeler hører til kategorien: Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Den internasjonale regnskapsstandarden IFRS 9 trer i kraft 1. januar 2023.

Pensjonskassen fører forvaltningskostnader etter nettometoden som innebærer at fondskurser ikke korrigeres for administrasjonskostnadene i fondet.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

Aksjer og andeler med verdiendring over resultatregnskapet består av investeringer i aksjer og aksjefond. Virkelig verdi på børsnoterte aksjer og andeler verdsettes til sluttkurs fastsatt av Oslo Børs eller tilsvarende markedsplasser for utenlandske investeringer. Virkelig verdi av øvrige aksjer og andeler fastsettes ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker.

Rentebærende verdipapirer

Rentebærende verdipapirer måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og består av obligasjoner og rentefond. Virkelig verdi på noterte investeringer fastsettes til offentlige omsetningskurser.

For investeringer hvor det ikke foreligger omsetningskurs, beregnes kursen ut fra avkastningskurven for verdipapirets respektive sektor.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer måles til virkelig verdi over resultatet og består av bankinnskudd.

Forvaltning av kunde- og selskapsporteføljen

Pensjonskassens avkastning på eiendeler fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kundeporteføljen) før årsoppgjørdisposisjoner.

Eiendeler ved utgangen av en periode fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kundeporteføljen) etter årsoppgjørdisposisjoner, samt andre eiendeler og forpliktelser.

FORSIKRINGSMESSIGE FORPLIKTELSER

Premiereserve

Premiereserven er kontantverdien av opptjente rettigheter. Det foretas fulle avsetninger for nye uførepensjonister. Fremtidige premier i foretakspensjonsordningen baseres på lineær opptjening. Renteoverskuddet på den enkelte fripolise benyttes først til å dekke fripolisens andel av eventuelt risikounderskudd før bruk til tilleggsavsetninger, egenkapitalbidrag og eventuell oppskrivning.

Erstatningsavsetning er avsetning som skal dekke forpliktelser knyttet til forventede, ikke-meldte, erstatningstilfeller som er inntruffet innen regnskapsårets slutt. Erstatningsavsetning ligger i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

Pensjonskassen har anledning til å foreta tilleggsavsetninger for å sikre soliditeten. Tilleggsavsetninger kan maksimalt utgjøre 12 % av premiereserven, og kan benyttes til dekning av fremtidig negativt finansresultat i forhold til pensjonskassens grunnlagsrente og visse typer endringer i det aktuarielle grunnlaget.

Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet fastsettes på bakgrunn av netto urealiserte gevinster ved årets slutt. Endringen i kursreguleringsfondet motvirker verdiendringer i kollektivporteføljen slik at disse ikke inngår i årets resultat. Dersom virkelig verdi av eiendelene i kollektivporteføljen viser et akkumulert netto urealisert tap settes kursreguleringsfondet til 0.

Premiefond

Premiefondet er innbetalt/opptjente midler som kan benyttes til dekning av fremtidig premie og sikring av eventuelle reguleringstillegg til pensjoner. Fondet blir tilført 2 % årlig rente.

Pensjonistenes overskuddsfond

Pensjonistenes overskuddsfond blir tilført pensjonistenes andel av overskuddet i foretakspensjonsordningen, og skal benyttes til å sikre regulering av løpende pensjoner med inntil den prosentvise økningen av folketrygdens grunnbeløp.

Risikoutjevningfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet klassifiseres under selskapskapitalen. Bevegelser i risikoutjevningfondet føres over resultatregnskapet.

ANNET

Valutaomregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Markedsverdi for finansielle eiendeler og pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Premieinntekter

Bruttopremier inntektsføres med de beløp som forfaller i året. Avgitt gjenforsikring fremkommer som egen linje i resultatregnskapet. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Netto inntekter fra investeringer

Netto inntekter fra investeringer inneholder både realiserte poster og urealiserte verdiendringer. Netto inntekter fra investeringer fordeles mellom investeringer i kollektivporteføljen og investeringer i selskapsporteføljen i forhold til gjennomsnittlig forvaltet kapital igjennom året.

Erstatningsytelser og forsikringstilfeller

Erstatningsytelser kostnadsføres med forfalte beløp. Ved dødsfall avsettes fulle premiereserver for nye barne- og ektefellepensjoner. Ved uførehendelser avsettes det etter karenperiodens utløp fulle premiereserver for å dekke uførepensjon. For medlemmer av foretakspensjonsordningen avsettes det i tillegg for premiefritak for alderspensjon.

Regnskapsmessig behandling av flytting

Overføring av premiereserve ved flytting føres for mottatte reserver som premieinntekter og som erstatning for avgitte reserver. Resultatføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. Flyttebeløpet inkluderer også andel av tilleggsavsetning, kursreserver og årets resultat. Fratrådte medlemmer uten straks begynnende pensjon får utstedt en fripolise etter deres lineære opptjente pensjonsrettigheter.

Skatt

Skattekostnadene i resultatregnskapet består av alminnelig inntektsskatt.

Skattekostnad knyttet til alminnelig inntektsskatt består av betalbar skatt og årets endring i balanseført utsatt skatt/skattefordel. Utsatt skattefordel balanseføres dersom fremtidig skattepliktig inntekt sannsynliggjør en utnyttelse.

Formuesskatt beregnes skattemessig av netto formue fastsatt i henhold til skatteloven kapittel 4. Skattesats for formuesskatt er 0,25 % for formue over fastsatt bunnfradrag. Formuesskatt inngår i andre kostnader i selskapsporteføljen.

Note 2 – Aksjer og andeler

Aksjer og egenkapitalbevis

Tall i hele tusen

	Antall	Kostpris	Markeds- verdi	Mer-/ mindre- verdi
Adevinta	33 704	3 262	2 211	-1 051
Aker ASA A-aksjer	2 270	1 588	1 633	45
Assa Abloy B	14 468	3 304	3 061	-243
Atlas Copco A	25 984	3 089	3 025	-63
Demant	7 189	1 938	1 958	20
DNB ASA	10 341	1 969	2 011	42
Dometic Group AB	24 982	3 077	1 590	-1 487
DSV AS	1 693	3 082	2 625	-457
Electrolux B	9 119	1 264	1 214	-50
Equinor ASA	4 374	1 587	1 539	-49
Essity Aktiebolag-B	9 966	2 782	2 576	-207
Frontline	15 229	2 044	1 799	-245
Gjensidige Forsikring ASA	6 032	1 235	1 159	-76
Hennes & Mauritz B	14 600	2 957	1 550	-1 407
Holmen AB	7 328	2 954	2 868	-85
Investor AB	10 944	2 118	1 952	-166
Mowi ASA	21 175	3 776	3 540	-236
Neste OYJ	6 188	2 971	2 799	-172
NIBE Industrier AB	24 454	2 133	2 246	113
Nordea	14 229	1 384	1 503	119
Novo Nordisk B	2 338	2 012	3 101	1 090
Orsted AS	2 093	2 926	1 869	-1 058
Sampo Oyj A	1 715	857	885	28
Sandvik	11 883	2 239	2 117	-121
Scatec Solar ASA	26 390	4 264	2 074	-2 190
SKF AS	11 692	2 487	1 760	-727
Sparebank 1 Nord-Norge	16 551	1 130	1 589	459
Sparebank 1 SMN	21 751	2 282	2 771	489
Sparebank 1 SR-Bank ASA	9 270	1 197	1 119	-78
Sparebank 1 Sørøst-Norge	13 593	675	748	72
Sparebank 1 Øst	7 302	673	885	212
Sparebanken Møre	11 127	624	939	315
Sparebanken Vest	10 005	604	924	320
Storebrand ASA Ord.	21 429	1 636	1 830	194
Svenska Handelsbanken A	17 675	1 669	1 757	88
Swedbank AB	7 921	1 227	1 328	101
Tryg AS	3 441	756	805	49
Vestas Wind	8 349	2 560	2 386	-174
Volvo B	16 395	3 411	2 922	-489
Vår Energi AS	76 175	2 987	2 560	-427
Sum aksjer og egenkapitalbevis		84 731	77 228	-7 502
			<i>Andel selskapsportefølje</i>	<i>12 943</i>
			<i>Andel kollektivportefølje</i>	<i>64 285</i>

Sparebanken Møres Pensjonskasse – Årsregnskap 2022

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
DF73562212B84E1EA3C97B998B93BEEC

Andeler i aksjefond

Tall i hele tusen

	Antall	Kostpris	Markeds- verdi	Mer-/ mindre- verdi
Storebrand Global Solutions N	3 326	4 843	5 468	625
Storebrand Indeks - Alle Markeder N	12 037	14 450	18 962	4 512
Sum andeler i aksjefond		19 293	24 430	5 137
<i>Andel selskapsportefølje</i>			<i>4 095</i>	
<i>Andel kollektivportefølje</i>			<i>20 336</i>	
Selskapsportefølje			17 038	
Kollektivportefølje			84 621	
Sum aksjer og andeler			101 659	

Aksjefond er bokført og verdsatt til markedspris.
Porteføljene forvaltes av Sparebanken Møre Aktiv Forvaltning.

Risikoprofilen i aksjeporteføljen

Pensjonskassen hadde ved utgangen av året en eksponering på 4,9 % mot det norske aksjemarkedet og en eksponering på 13,0 % mot det internasjonale aksjemarkedet. Av disse var eksponering mot type-1 aksjer 17,9 % og eksponering mot type-2 aksjer 0,0 %. Klassifiseringen er basert på regelverk for forenklet solvenskapitaldekning. Pensjonskassens aksjeinvesteringer er bredt diversifisert, og har vært stabil gjennom året. Investeringene gjøres iht. kapitalforvaltningstrategien, og følges opp løpende av investeringsrådgiver. Det foretas månedlig rapportering av avkastning og oppfølging av rammer.

Note 3 – Rentebærende verdipapirer

Obligasjoner

Tall i hele tusen

	Pålydende verdi	Kostpris	Markedsverdi	Mer-/mindre-verdi	Påløpte renter
Banker	54 000	50 827	49 005	-1 822	404
Kommunale aksjeselskaper mv.	16 000	15 982	13 759	-2 224	228
Kredittforetak	129 000	129 634	128 709	-925	439
Livsforsikringsselskaper og pensjonskasser	13 000	13 000	13 419	419	107
Private aksjeselskaper mv.	93 000	94 656	89 493	-5 164	818
Statlig eide aksjeselskaper mv.	28 000	27 960	25 434	-2 526	238
Stats- og trygdeforvaltningen	15 000	15 000	13 974	-1 026	144
Utenlandske sektorer i alt	47 000	46 327	43 925	-2 401	761
Sum obligasjoner		393 386	377 718	-15 668	3 140
<i>Andel selskapsportefølje</i>			<i>63 306</i>		<i>526</i>
<i>Andel kollektivportefølje</i>			<i>314 412</i>		<i>2 614</i>

Gjennomsnittlig effektiv rente er 2,61 % beregnet ut fra gjennomsnittlig beholdning og bokført renteinntekt på TNOK 9 945.

Andeler i obligasjonsfond

Tall i hele tusen

	Antall	Kostpris	Markedsverdi	Mer-/mindre-verdi
Storebrand Global Kreditt IG B	34 782	34 702	30 758	-3 944
Storebrand Global Obligasjon	1 372	14 668	13 038	-1 630
Sum andeler i obligasjonsfond		49 370	43 796	-5 574
<i>Andel selskapsportefølje</i>			<i>7 340</i>	
<i>Andel kollektivportefølje</i>			<i>36 456</i>	

Selskapsportefølje	71 172
Kollektivportefølje	353 481
Sum rentebærende verdipapirer	424 653

Obligasjonsfond og obligasjoner er verdsatt til markedspris.
Porteføljene forvaltes av Sparebanken Møre Aktiv Forvaltning.

Note 4 – Utlån, fordringer og bankinnskudd

Tall i hele tusen

Bankinnskudd	40 257
Sum utlån og fordringer	40 257
<i>Andel selskapsportefølje</i>	<i>6 747</i>
<i>Andel kollektivportefølje</i>	<i>33 510</i>

Bundne midler på skattetrekkskontoen utgjorde TNOK 510 per 31.12.2022.

Note 5 – Hierarkiet, finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultat

Tall i hele tusen

	Nivå 1 <i>Børsnoterte priser</i>	Nivå 2 <i>Observerbar input</i>	Nivå 3 <i>Ikke observerbar input</i>	Balansført verdi per 31.12
Aksjer og andeler	77 228	24 430	0	101 659
Rentebærende verdipapirer	0	424 653	0	424 653
Totalt	77 228	449 084	0	526 312

Markedsverdien på instrumentene som handles i et aktivt marked er basert på omsatt kurs på balansedagen. For de finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes egne verddivurderinger basert på gjeldende markedsforhold, alternativt verddivurdering fra annen markedsaktør.

Note 6 – Finansiell risiko

Kategoriseringen er basert på regelverket for forenklet solvenskapitaldekning. Gjennomlysning av fond er gjort der data er tilgjengelig.

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer og rentebærende verdipapirer. Investeringer foretas i verdipapirfond og diskresjonær renteforvaltning. Den finansielle risikoen omfatter markeds-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko. Gjeldende finansstrategi setter rammer for den løpende risikotagningen.

Markedsrisiko

Pensjonskassens største risiko anses å være markedsrisiko, dvs. risikoen for fall i eiendelens verdier. Markedsrisikoen knyttet til pensjonskassens investeringer estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivklassene samvarierer.

Renterisiko

Pensjonskassen har ved utgangen av året investeringer i rentebærende papirer på MNOK 424,8. Markedsverdivektet durasjon er på 2,4 år. Porteføljeverdien vil falle med ca. MNOK 10,1 ved et parallelt skift i rentekurven på +1 %. Verdien vil stige tilsvarende ved et rentefall. Pensjonskassen hadde en moderat renterisiko ved utgangen av året.

Kredittrisiko

Pensjonskassens kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor investment grade. Pensjonskassens renteinvesteringer innenfor investment grade utgjorde ved utgangen av året 91 %, eksponering mot statsobligasjoner utgjorde 3 %. Øvrig eksponering er mot papirer innen high yield og ikke ratede papirer.

Valutarisiko

Valutarisiko består av risikoen for tap når valutakursene endres. Som hovedregel skal plasseringer i utenlandske rentefond og enkeltobligasjoner valutasikres. Valutasikring av utenlandske aksjeplasseringer vurderes løpende. Pensjonskassen har per utgangen av året en valutaeksponering på 4 % av forvaltningskapitalen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvid. Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrift, utarbeidet en egen likviditetsstrategi. Utbetaling av pensjoner utgjorde totalt MNOK 22,3 i 2022.

Note 7 – Avsetning for forpliktelser

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Skyldig offentlige avgifter	519	463
Leverandørgjeld	9	0
Sum avsetning for forpliktelser	528	463

Note 8 – Solvensmargin

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Innskutt kjernekapital	79 000	69 000
Opptjent egenkapital	19 584	24 302
Fradrag urealisert verdi selskapsportefølje	0	-2 705
Netto ansvarlig kapital	98 584	90 597
50 % av risikoutjevningfond	0	161
50 % av tilleggsavsetning	307	4 135
Sum annen solvensmarginkapital	307	4 296
Fradrag i solvensmarginkapitalen	0	0
Solvensmarginkapital	98 892	94 893
Minstekrav til solvensmargin	18 784	19 051
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	526 %	498 %

Note 9 – Solvenskapital og solvenskapitalkrav

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
SOLVENSKAPITAL		
Innskutt egenkapital	79 000	69 000
Opptjent egenkapital	19 584	24 302
Justering i avsetninger	16 690	27 397
Sum kapital gruppe 1	115 274	120 700
Tilleggsavsetninger	615	8 271
Kursreguleringsfond	0	14 688
Samlet ansvarlig kapital	115 889	143 981
SOLVENSKAPITALKRAV		
Markedsrisiko	62 449	90 104
Livsforsikringsrisiko	26 295	42 719
Helseforsikringsrisiko	0	0
Motpartsrisiko	2 700	2 973
Korrelasjonseffekter	-17 016	-25 912
Operasjonell risiko	1 988	2 053
Tapsabsorbering i utsatt skatt	-11 462	-16 791
Samlet solvenskapitalkrav	64 953	95 146
Overskudd/underskudd (+/-) av ansvarlig kapital	50 936	48 834
Solvenskapitaldekning	178 %	151 %

Note 10 – Kapitalavkastning

	2022	2021	2020	2019	2018
Kapitalavkastning på kollektivportefølje					
Verdijustert avkastning	-2,6 %	3,4 %	3,1 %	6,8 %	0,5 %
Bokført avkastning	0,8 %	3,1 %	2,4 %	3,4 %	2,3 %
Kapitalavkastning på selskapsporteføljen					
Verdijustert avkastning	-2,6 %	3,4 %	3,1 %	6,8 %	0,5 %
Bokført avkastning	-2,6 %	3,4 %	3,1 %	6,8 %	0,5 %

Kapitalavkastningen er beregnet iht. "Forskrift om beregning av kapitalavkastning i livsforsikrings-selskaper mv." Pensjonskassen har felles forvaltning av selskapsportefølje og kollektivportefølje.

Note 11 – Beskrivelse av pensjonsordningene

Pensjonskassen har 1 foretakspensjonsordning som dekker alderspensjon tilsvarende 70 % av pensjonsgrunnlaget fratrukket antatt folketrygd. I tillegg dekkes uførepensjon etter tjenstepensjonsloven. Ytelsesordningen er uten investeringsvalg. Arbeidstakerne betaler ikke medlemsinnskudd.

Antall medlemmer i ordningene	2022	2021
Premiebetalende	26	36
Alderspensjonister	269	234
Ektefellepensjonister	40	37
Uførepensjonister	17	19
Fripoliser egen balanse - Oppsatte ytelser	148	155
Fripoliser egen balanse - Alderspensjonister	36	28
Fripoliser egen balanse - Uførepensjonister	12	14

Note 12 – Virkningen av endringer i forutsetninger i pensjonsordningen

Effekten av en umiddelbar 25 % økning i uførehyppheten vil med dagens bestand innebære en belastning på TNOK 61 på årets risikoresultat. En permanent økning på 15 % i uførehyppheten medfører et økt reservekrav på TNOK 6. En permanent reduksjon i dødeligheten på 10 % medfører et økt reservekrav på TNOK 12 173.

Note 13 – Forsikringsforpliktelse

Forsikringsforpliktelse fordelt på hovedbransje og delbransjer

Tall i hele tusen

	Hovedbransje	Delbransje	
	<i>Kollektiv rente- og pensjonsforsikring</i>	<i>Foretaks- pensjonsordninger uten investeringsvalg</i>	<i>Fripoliser</i>
Premiereserve mv.	470 745	295 927	174 818
Tilleggsavsetninger	615	0	615
Kursreguleringsfond	0	0	0
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	253	253	0
Sum forsikringsforpliktelse	471 612	296 180	175 432

Note 14 – Endringer i forsikringsmessige forpliktelser

Tall i hele tusen

	Premie- reserve mv.	Tilleggs- avsetning	Kursreg. fond	Premiefond	POF
1. Inngående balanse	473 997	8 271	14 688	37	248
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
2.1. Netto resultatførte avsetninger	-3 252	-7 656	-14 688	0	5
2.2. Overskudd på avkastningsresultatet				0	0
2.3. Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	0			0	0
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-3 252	-7 656	-14 688	0	5
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
3.1. Overføringer mellom fond					
3.2. Overføringer til/fra selskapet				-37	
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	0	0	-37	0
4. Utgående balanse	470 745	615	0	0	253

Note 15 – Premiefond

Tall i hele tusen

	2022	2021	2020
Premiefond 01.01.	37	393	112
Belastet premie	-1 733	-1 503	239
Kreditert til premiefond	0	39	39
Garantert rente	0	1	2
Fordring tidligere år	-1 070	0	0
Overført til fordring	2 767	1 070	0
Overskuddsdisponering	0	37	0
Premiefond 31.12.	0	37	393

Note 16 – Spesifikasjon av premieinntekter

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Brutto forsikringsteknisk premie	4 561	5 388
Administrasjonspremie	2 277	2 252
Premie for rentegaranti	3 034	3 124
Sum forfalt premie	9 872	10 764

Note 17 – Inntekter og kostnader finansielle eiendeler

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		
Renteinntekter, bankinnskudd	1 550	2 222
Renteinntekter, rentebærende verdipapirer	14 144	7 096
Utbytte aksjer/fond	2 443	2 360
Sum renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	18 137	11 678
<i>Andel selskapsportefølje</i>	<i>3 085</i>	<i>1 890</i>
<i>Andel kollektivportefølje</i>	<i>15 051</i>	<i>9 788</i>
Verdiendringer på investeringer		
Urealisert gevinst/tap rentebærende verdipapirer	-17 309	6 817
Urealisert gevinst/tap aksjer og andeler	-23 692	-4 573
Sum verdiendringer på investeringer	-41 002	2 244
<i>Andel selskapsportefølje</i>	<i>-6 975</i>	<i>363</i>
<i>Andel kollektivportefølje</i>	<i>-34 027</i>	<i>1 881</i>
Realisert gevinst og tap på investeringer		
Realisert gevinst/tap rentebærende verdipapirer	-519	286
Realisert gevinst/tap aksjer og andeler	8 502	8 132
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	7 983	8 418
<i>Andel selskapsportefølje</i>	<i>1 358</i>	<i>1 362</i>
<i>Andel kollektivportefølje</i>	<i>6 625</i>	<i>7 056</i>

Note 18 – Gjenforsikring

Pensjonskassen har fra og med 2021 ikke lenger behov for katastrofereassuransse. Uførerisikoen for gjenværende aktive medlemmer i ytelsesordningen er svært lav. Rettighetshavere med fripolise har ikke tilknyttet uførepensjon.

Note 19 – Spesifikasjon av utbetalte pensjoner

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Alderspensjoner	19 228	18 308
Etterlattepensjoner	2 039	1 928
Uførepensjoner	1 035	1 000
Refusjon pensjoner	-29	-29
Premiefritak	0	39
Sum pensjoner	22 273	21 247

Note 20 – Forvaltnings- og administrasjonskostnader

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Kundeportefølje		
Honorar og omkostninger verdipapirer	1 880	1 969
Honorar administrasjon	1 696	1 746
Honorar lovpålagt revisjon inkl. mva	149	137
Styrehonorar	70	70
Kontingent, inkl. finanstilsynsavgift	82	79
Andre administrative kostnader	29	38
Sum administrasjonskostnader kollektivportefølje	3 905	4 037
Selskapsportefølje		
Honorar og omkostninger verdipapirer	385	380
Andre administrative kostnader	0	0
Formuesskatt	36	36
Sum administrasjonskostnader selskapsportefølje	422	416

Note 21 – Resultatanalyse og overskuddsdeling

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Renteresultat		
Netto finansinntekter	-12 350	18 725
Til/fra kursreguleringsfond	14 688	-1 881
Garanterte renter premiereserve	-14 489	-14 653
Garanterte renter premiefond	-5	-1
Renteresultat	-12 156	2 190
Administrasjonsresultat		
Adm. kostnader inkl i premien	2 277	2 252
Frigjort adm. reserve pga. pensjonsutbetaling	755	743
Bidrag adm. kostnader fra fripoliser på egen balanse	989	973
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-3 905	-4 037
Administrasjonsresultat	116	-69
Risikoresultat		
Risikopremie UP	242	351
Tilskudd UP	38	-84
Dødelighetsarv	-5 014	-4 865
Frigjort v/ død	4 652	5 707
Risikopremie død	321	343
Tilskudd v/ død	-1 608	-1 246
Korreksjon utbetalt pensjon mm.	-345	438
Risikoresultat	-1 713	644
Premie rentegaranti	3 034	3 124
Ny modell adm. reserve for fripolisene (adm2)	0	-9 707
Resultat før særlige avsetninger	-10 720	-3 818
Disponering av tekniske resultater		
til premiefond	0	-37
til pensjonistenes overskuddsfond	0	-248
til/fra tilleggsavsetninger	7 654	-2 194
til fripoliser	0	-39
Resultat teknisk regnskap etter disponeringer over resultat	-3 065	-6 336
Teknisk resultat fra regnskap	-3 065	-6 336
Ikke-teknisk resultat	-2 953	3 199
Resultat før skattekostnader	-6 018	-3 137
Skattekostnader	978	1 242
Totalresultat	-5 040	-1 895
Overført fra/til risikoutjevningssfond	324	-322
Avkastning på risikoutjevningssfond	-2	0
Overført fra/til egenkapital	4 718	2 217

Sparebanken Møres Pensjonskasse – Årsregnskap 2022

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
DF73562212B84E1EA3C97B998B93BEEC

Note 22 – Skatt

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

<i>Tall i hele tusen</i>	2022	2021
Resultat før skattekostnader	-6 018	-3 137
+/- Permanente forskjeller	-1 460	-1 362
+/- Endring i midlertidige forskjeller	6 975	-363
Årets inntektsføring fra gevinstkonto	387	484
Benyttet fremførbart underskudd	0	0
= Grunnlag for årets skattekostnad	-116	-4 377
Forskjeller som inngår i grunnlag utsatt skatt/skattefordel	-2 011	2 320
Fremførbart underskudd	-4 493	-4 377
= Grunnlag for årets utsatt skatt/skattefordel	-6 503	-2 057
Beregnet utsatt skatt/skattefordel	-1 431	-453
Grunnlag formuesskatt	14 374	20 045
Formuesskatt	36	30
Årets avsatte betalbare skatt	0	0
Endring utsatt skatt	978	1 241
Avvik/endring i skatt fra tidligere år	0	0
Årets skattekostnad	978	1 241

Note 23 – Transaksjoner med nærstående parter

Pensjonskassen har mottatt innbetaling til premiefond/premie på TNOK 8 139.

Note 24 – Ansatte, ytelser og lån til ledende personer

Pensjonskassen hadde ingen ansatte i 2022.

Det er utbetalt styrehonorar på TNOK 35 til Britt Iren Tøsse Aandal og TNOK 35 til Bjørg Palma Haram.

Administrasjonshonorar til Gabler Pensjonstjenester AS inkluderer arbeid utført av daglig leder i pensjonskassen. Daglig leder er ansatt i Gabler Pensjonstjenester og mottar ikke godtgjørelse direkte fra pensjonskassen.

AKTUARBERETNING 2022 FOR SPAREBANKEN MØRES PENSJONSKASSE

Gabler Pensjonstjenester AS er ansvarshavende aktuar for Sparebanken Møres Pensjonskasse. Som pensjonskassens ansvarshavende aktuar sørger Gabler Pensjonstjenester AS for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. Etter vår vurdering er de forsikringstekniske avsetningene i balansen pr. 31.12.2022 og tilordning av resultat fastsatt i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Rimeligheten i fordelingen i henhold til Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-13 (Tilordning av avkastning, overskudd) og § 3-14 (Overskudd på risikoresultatet) er vurdert i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-18 (Anvendelse av overskudd tilordnet kontrakten).

Pensjonskassen har benyttet pristariffer som er meldt til Finanstilsynet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-7 (Meldeplikt og tilsyn med pristariffer). Premiereserven for de kontraktfastsatte forpliktelsene er beregnet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-9 (Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser).

Resultatelementene i teknisk resultat er anvendt slik:

<i>beløp i tusen kr</i>	Risiko	Rente	Administrasjon	Rentegaranti-premie
Resultat	-1 713	-12 156	116	3 034
Anvendt til:				
tilleggsavsetninger	0	-7 654	0	0
risikoutjevningfond	-324	2	0	0
premiefond	0	0	0	0
pensjonistenes overskuddsfond	0	0	0	0
premiereserve fripoliser	0	0	0	0
opptjent egenkapital	-1 389	-4 503	116	3 034
Til sammen	-1 713	-12 156	116	3 034

Gjennomsnittlig beregningsrente for premiereserven er 3,10% og gjeldende beregningsrente for premien er 2,0 %. Tilleggsavsetningene utgjør i snitt 0,13 % av premiereserven. Solvenskapitaldekningen er 178% med og uten overgangsregler. Alle størrelsene er pr 31.12.2022.

Oslo, mars 2023
Gabler Pensjonstjenester AS

Ragnar Kjuus
Aktuar

Til styret i Sparebanken Møres Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert Sparebanken Møres Pensjonskasses årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Oslo, 28. mars 2023
KPMG

Geir Moen
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Geir Moen

Partner

På vegne av: KPMG AS

Serienummer: 9578-5999-4-2322213

IP: 80.232.xxx.xxx

2023-03-28 10:19:36 UTC

Geir Moen

Statsautorisert revisor

På vegne av: KPMG AS

Serienummer: 9578-5999-4-2322213

IP: 80.232.xxx.xxx

2023-03-28 10:19:36 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>